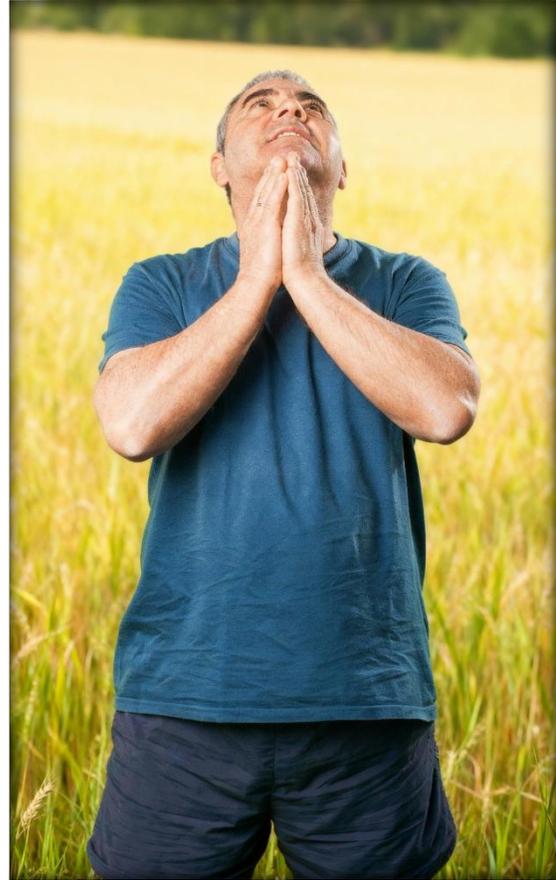

TU'U 'I HE FINANGALO KOTOA PE 'O E 'OTUA

Lesoni 13 ki he 'aho 28 'o Ma'asi 2026

**“Fakafeta‘i ‘i he
me‘a kotoa pē: he
ko e finangalo ia
‘oe ‘Otua ‘ia Kalaisi
Sisu kiate
kimoutolu.”**

1 Tesalonaika 5:18

Na'e ngāue 'a Paula mo e ngaahi kaungāngāue kehekehe, pea na'á ne fakatokanga'i 'a e ngāue 'a e fa'ahinga na'a nau lī'oa 'a'ufuatō kinautolu ki hono tauhi mo fakaivimālohi'i 'a e ngaahi siasí.

'I he ngata'anga 'o e tohi ki he kau Kolosé, 'oku 'oatu ai 'e Paula 'a e talamonū mei hono kaungāngāué, pea fakafe'iloaki ki he fanga tokoua faitōnunga 'o Kolosé.

'Oku ne toe fakahu mai foki 'a e holi fakamatoato 'a 'Epafalesi: "koe'uhi ke mou tu'u ma'u 'i he finangalo kotoa pe 'o e 'Otua, 'o matu'otu'a mo fakapapau kakato" (Kolose 4:12).

Ko e kau fakafofonga

Tikiko mo 'Onesimosi (Kolose 4:7-9)

Ko kinautolu 'o e kamu

'Alisitako, Ma'ake mo Sisu (Kolose 4:10-11)

Ko e faiako

'Epafasi (Kolose 4:12-13)

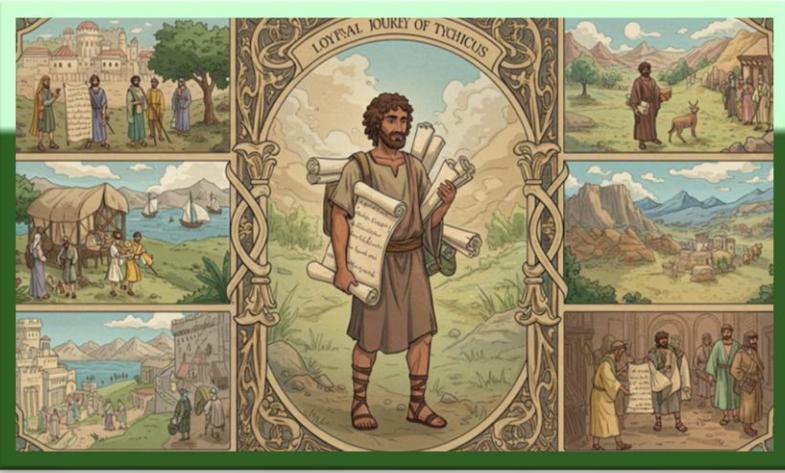
Ko e 'ofeina mo e anga fakamamani

Luke mo Timasi (Kolose 4:14)

Kau taki 'o e Siasi

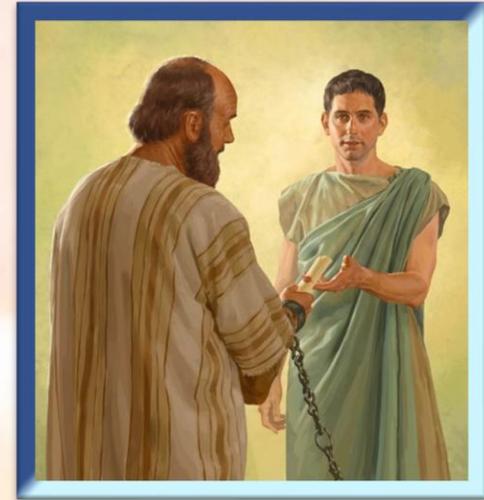
Nimifa mo Akipa (Kolose 4:16-18)

KO E KAU FAKAFOFONGA "E fakahā atu 'eku me'a kotoa pē kiate kimoutolu 'e Tikiko, 'aia ko e tokoua 'ofeina, mo e faifekau angatonu mo e kaungā tamaio'eiki 'i he 'Eiki:[...] Pea mo Onesimosi, ko e tokoua angatonu mo 'ofeina, 'aia ko homou tokotaha. Te na faka'ilo kiate kimoutolu 'ae me'a kotoa pē 'i heni." (Kolose 4:7, 9)

Makehe mei hono fakamafola 'o e ongoongolelei 'i he ngaahi kolo mahu'inga taha 'o e Pule'anga, na'e fai 'e Paula ha ngaahi tohi ke fetu'utaki ai mo e ngaahi siasi, pe ke fakalotolahi 'i 'a kinautolu na'e 'ikai ke ne 'ilo 'i fakatautaha.

Na'e 'oatu 'a e ngaahi tohi ko 'eni 'o fakafou 'i he ngaahi tokoua 'ofeina mo faivelenga (Kolose 4:7-9).

TIKIKO

'I he fononga fakafaifekau hono tolu 'a Paula, na'a ne 'alu mo ia ke 'ave ha feilaulau ki Selusalema (Ngaue 20:4). Na'a ne tokoni kia Paula 'i Loma pea 'ave 'a e ngaahi tohi ki he kakai 'Efeso mo e kau Kolose ('Efeso 6:21; Kolose 4:7). 'I he taimi na'e tukuange ai 'a Paula, na'a ne mei lava pe 'o fetongi 'a Taitusi 'i Keleti (Taitusi 3:12). Lolotonga e nofo popula faka'osi 'a Paula, na'e fekau 'i ia ko e faifekau ki he siasi 'i 'Efeso (2 Timote 4:12).

ONESIMOSI

Ko ha tamaio'eiki na'e hola mei hono 'eiki, 'a Fimone. Na'a ne ului lolotonga hono fuofua tuku popula 'a Paula 'i Loma. Na'e fakafoki ia 'e Paula ki he'ene 'eiki mo ha tohi ongo mo'oni, 'o faka'ai'ai kia Filimone ke ne tauhi ia 'aki 'a e 'ofa faka-Kalisitiane (Filimone. 1:10). Na'a ne 'ave fakataha mo Taikikasi 'a e tohi ki he kakai Kolose (Kolose 4:9).

KO KINAUTOLU 'O E KAMU

“...Ko kinautolu ni pe ko hoku kaunga ngāue ki he pule‘anga ‘oe ‘Otua, pea na‘a nau fakafiemālie kiate au.” (Kolose 4:11)

Na‘e feinga ‘a Paula ke holoki ‘a e ngaahi ‘a na‘a ne fakamavahevahe‘i ‘a e Siasi. Na‘a ne ‘ataakai‘i ia ‘e ha kau ngaue mei he ngaahi feitu‘u kehekehe pea mei he ngaahi puipuitu‘a kehekehe. Na‘e ngaue fakataha ‘a e kau Siu mo e kau Senitaile, kau ‘Esia mo e kau ‘Iulope ‘i he uoungataha.

Ko ‘ene visone ke a‘usia ha siasi uoungataha ‘oku ngaue ki ha taumu‘a tatau: ko hono malanga‘i ‘o e ongoongolelei.

‘ALISITAKO

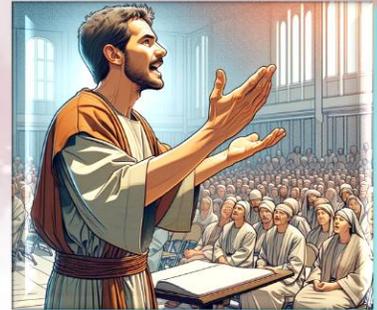
Na‘a ne tupu ‘i Tesalonaika (Ngaue 27:2). Na‘a Ne a‘usia ‘a e faingata‘a lolotonga ‘a e moveuveu ‘i ‘Efeso (Ngaue 19:29). Na‘a Ne ‘alu fakataha mo Paula ke ‘ave ‘a e feilaulau ‘i Selusalema (Ngaue 20:4). Na‘e tuku popula ia mo Paula ‘i Loma pea ne talamonu ki he kau Kolose mo Filimone.

MA‘AKE

Na‘e li‘aki ‘e he ‘ilamutu ‘o e ‘uluaki hoa ‘o Paula ko Panepasa ‘a e misiona ‘i Pamifilia, pea na‘e fakafisi ‘a Paula ke ‘ave ia ‘i ha fononga hono ua (Ngaue 15:37-38). Na‘a ne ‘alu mo ‘ene fa‘etangata ‘o hoko ko ha ‘evangelio mahu‘inga kia Paula (Ngaue 15:39; 2 Timote 4:11). Na‘e ngaohi ia ‘e Pita ‘o hange ha foha (1 Pita 5:13). Ko ia na‘a ne fa‘u ‘a e Kosipeli ‘a Ma‘ake.

SISU

Ko e me‘a pe ‘oku tau ‘ilo fekau‘aki mo ia ko e Siu ia, pea na‘e ‘iloa ia ‘aki ‘a e hingoa fakatenetene ko ‘Susito‘ (Kolose 4:11)

KO E FAIAKO

"Ko Epafasi, ko homou tokotaha, ko e tamaio'eiki 'a Kalaisi, 'oku 'ofa atu ia kiate kimoutolu: 'oku fai feinga ma'uaipē ia koe'uhi ko kimoutolu 'i he ngaahi lotu, koe'uhi ke mou tu'u haohaoa mo kakato 'i he finangalo kotoa pē 'oe 'Otua." (Kolose 4:12)

Na'e tokoni 'a 'Epafasa ki hono fakamafola 'o e ongoongolelei 'i Kolose, Hierapolis, mo Laotisia, ko e ngaahi siasi na'a ne 'ofa lahi ai (Kolose 4:13). Fakataha mo e fakafe'iloaki 'a 'Epafalesi, 'oku fakakau ai 'e Paula 'ene ngaahi faka'amu ki he kakai Kolose (Kolose 4:12):

Tu'u ma'u

Kuo pau ke nau ta'eue'ia, tautautefito 'i he fehangahangai mo e ngaahi fa'ufa'u 'a e fili ('Efeso 6:11)

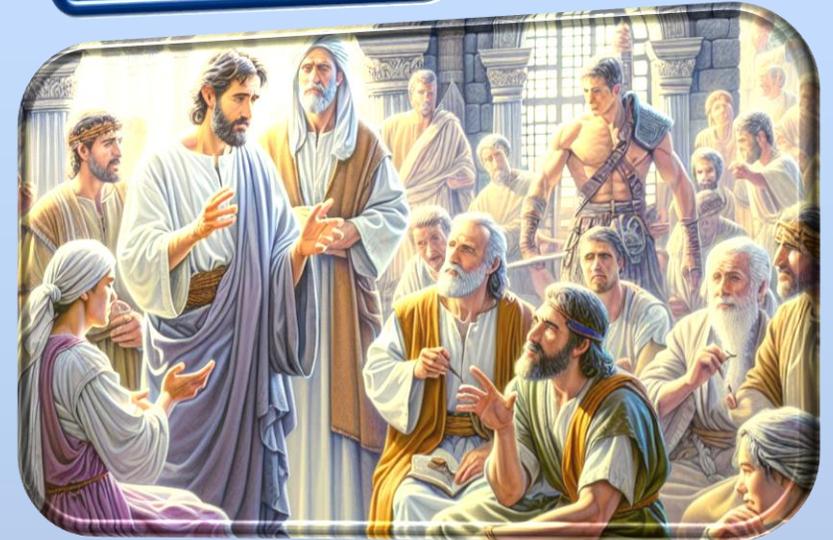
'Ofa ke ke haohaoa

'Oku ma'u 'a e haohaoa ko 'eni 'i he 'ofa ta'esiokita (Matiu 5:44, 48), neongo 'oku tupulaki ma'u pe ai ha taha (Filipai 3:12)

Fakatauange ke mou kakato

Ke fakafonu kitautolu 'aki 'a e me'a kotoa pe 'oku tau lava 'o ma'u mei he 'Otua

EPAFASI

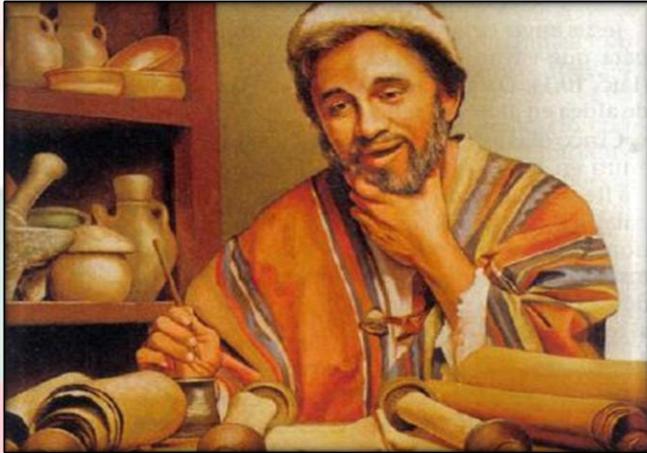

Na'a ne fakahinohino 'i 'a e siasi 'i Kolose, 'o 'ai ke 'iloa lahi 'a e ongoongolelei kiate kinautolu (Kolose 1:7). 'Oku foaki ange 'e Paula kiate ia 'a e hingoa 'e tolu: 'kaunga tamaio'eiki 'ofeina'; 'tamaio'eiki 'a Kalaisi'; mo e 'kaunga popula' (Kol. 1:7; 4:12; Filimone 1:23)

KO E 'OFEINA MO E ANGA FAKAMAMANI

"Ko Luke, ko e faito'ō 'ofeina, mo Timasi, 'oku na 'ofa atu kiate kimoutolu."

(Kolose 4:14)

LUKE

Na'a ne fa'u 'a e Kosipeli 'a Luke mo e Ngaue 'a e Kau 'Aposetolo, pea 'oku lau ia ko e tokotaha fa'u piokalafi 'o Paula (Luke 1:1-4; Ngaue 1:1). Ko ha toketa ia 'i he'ene ngaue, pea 'oku ui ia ko e "'ofa'anga" 'e Paula. Na'a ne nofo mo Paula 'o a'u ki he'ene mate (2 Timote 4:11).

Kapau na'e lave pe kiate ia 'i he Kolose 4:14, na'e mei hoko pe 'a Temasi ko ha takaua faivelenga 'o Paula.

Na'e faka'au ke mahino 'a e faikehekehe 'i he vaha'a 'o Luke mo Temasi 'i he 'alu 'a e taimi.

Na'e 'ofeina 'a Luke 'i he'ene ngaue, ka na'e 'ofa 'a Temasi 'i

mamani mo

tu'u ma'u 'a Luke 'i he'ene

'amanaki lelei ki he Ha'ele

'Angaua Mai mo e Mamani Fo'ou.

Na'e 'ofa lahi ange 'a Teimasi ki he naunau 'o e mamani 'i he naunau ka hoko mai.

Na'e 'ikai ke ne toe 'ofa kia Sisuu ka na'a ne foaki hono loto ki he mamani (1 Sione 2:15).

DEMAS

Ko e kaunga-ngaue ia 'o Paula lolotonga 'ene fuofua nofo popula 'i Loma (Filimone 1:24). Neongo ia, 'i he lolotonga 'o 'ene nofo popula faka'osi, na'a ne li'aki 'a Paula, 'o "'ofa ki mamani" (2 Timote 4:10).

KAU TAKI 'O E SIASI

"Tala atu 'eku 'ofa ki he kāinga 'oku 'i Leotisia, mo Nimifa, mo e siasi 'i hono fale."
(Kolose 4:15)

NIMIFA

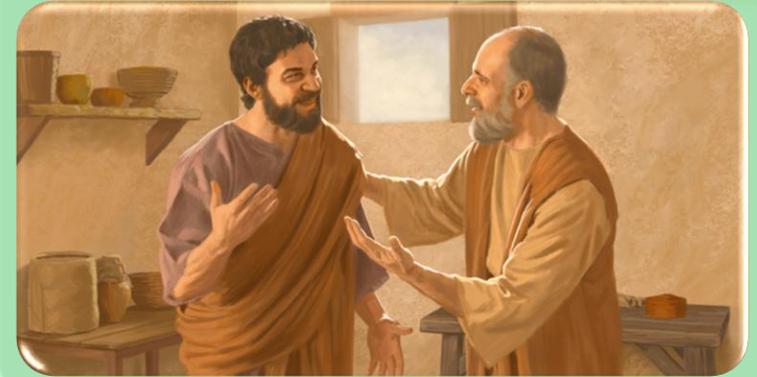

Ko e me'a pe 'oku tau 'ilo fekau'aki mo Nimifa na'a ne tataki ha siasi 'i he kolo ko Leotisia. 'Oku 'ikai ke tau 'ilo 'i pe ko ha tangata pe fefine ia, he 'oku pehe 'e he ngaahi tohi 'e ni'ihiki ko hono fale, ni'ihiki ko hono fale, pea ko e ni'ihiki ko e tokolahi ko hono fale.

'Oku kole 'e Paula ki he kakai Kolose ke lau 'ene tohi ki he kakai 'o Leotisia, pea ke nau lau 'a e tohi na'a ne fai ki he kakai Leotisia (Kolose 4:16). Ko ia ai, 'oku ne lave ki he ongo taki lalahi 'o e ongo siasi ko 'eni: ko Nimifa ['o Leotisia] mo 'Akipa ['o Kolose] (Kolose 4:15, 17).

'Oku 'ikai ke tau 'ilo 'a e popoaki 'a Paula ki he kakai Leotisia, neongo 'oku tau 'ilo 'a e popoaki na'e tohi 'e he 'aposeolo ko Sione kiate kinautolu 'i he ta'u 'e 30 mei ai (Fakaha 3:14-22).

AKIPA

Ko e foha 'o Filimone, ko e tangata 'i fonua 'o Kolose, na'e 'i ai 'a e taimi na'e kaungame'a ai 'a Paula (Filim. 1:1-2). 'Oku kole ange 'e Paula ke ne hoko atu 'ene ngaue 'i he ngaue fakafaifekau (ko e tikoni, faifekau, pe motu'a 'o e siasi 'i Kolose).

“Service for God demands the whole being—heart, mind, soul, and strength. Without reservation we are to give ourselves to God, that we may bear the image of the heavenly instead of the image of the earthly. There must be a quickening of the sensibilities, that the mind may be fully awake to the work to be done for all classes, high and low, rich and poor, learned and ignorant. We are to reveal the tenderness shown by the great Shepherd as He gathers the lambs in His arms and carefully guards His flock from harm, leading it in safe paths. Christ’s followers are to show His tenderness and sympathy, and they must also show His intensity of desire to impart the truths that mean eternal life to the receiver.”

EGW (Christ Triumphant, February 9)